

[Fuglsang.]

Med hensyn til arbejdsretten har den jo det til forskel fra andre domstole, at dens afgørelser ikke kan appelleres.

Alle de indvendinger, man kommer med med hensyn til, hvad der ville ske, hvis ikke man havde arbejdsretten, at det ville medføre kaos osv., det sagde man i sin tid også om hovedaftalen, uden at nogen af de dengang frygtede konsekvenser er blevet til praktisk virkelighed.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om arbejdsmiljø.

(Lovforslag nr. 53. Fremsat 24/10 74).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Erling Dinesen (S):

Sent er som bekendt bedre end aldrig, og selv om det har taget lang tid, før dette lovforslag om en afgørende arbejdsmiljøreform kom til behandling her i tinget, så har forslaget til gengæld været livligt gennemgået i de kredse, som har den direkte interesse i denne vigtige lovgivning.

Da det endvidere er den tidligere regering, der satte det omfattende arbejde i gang omkring arbejdsmiljøproblemerne og fik dette forslag udarbejdet, vil man forstå, at vi helhjertet kan give tilslutning til alle de væsentlige principper i forslaget. Der kan være enkelte tekniske spørgsmål, som

debatten i sommer har afdækket, som vi måske skal se nærmere på i udvalget.

Jeg mener, vi med vedtagelsen af denne lovgivning får en nødvendig og betydningsfuld reform på arbejdsmiljøområdet, en reform, som kan følges op af de resultater, som arbejdsmiljøgruppen efterhånden når frem til. Vi har jo allerede fået noget materiale fra denne gruppe. Vi får samlet de tre nuværende arbejderbeskyttelseslove i en fælles rammelovgivning, som gør det muligt kontinuerligt at tilpasse sundheds- og sikkerhedsregler til den stærke teknologiske og sociale udvikling, som vi gennemlever — og den går jo stærkt — og da også arbejdslivet er mangfoldigt, kan der med denne lov skabes effektive regler om sundhed, sikkerhed og trivsel på arbejdspladserne, det vil sige regler og foranstaltninger, der tager hensyn til vilkårene inden for de forskellige erhvervsområder.

Vi stiller altså store forventninger til de mange nydannelser, som lovforslaget indeholder. Det gælder bl. a. branchesikkerhedsrådene med den tilknyttede konsulent-tjeneste. Vi lægger også vægt på de bedre muligheder for at kræve forhåndsvurdering og godkendelse af tekniske hjælpemidler, arbejdsprocesser og arbejdssteder, før de tages i brug. Hertil kommer øget ansvar for dem, der projekterer, leverer og udfører arbejdsredskaber, lokaler, stoffer og materialer.

Den forebyggende virksomhed er jo noget meget afgørende i sundheds- og sikkerhedsspørgsmål. Derfor er det også meget vigtigt med den bedriftssundheds-tjeneste, som lovforslaget åbner mulighed for, og jeg vil da gerne i denne sammenhæng spørge arbejdsministeren, om han kan give nærmere oplysninger om det arbejde og de forhandlinger, som er i gang omkring dette spørgsmål. Det er ikke noget, han behøver at svare på her i salen, det kan vi få oplyst under udvalgsarbejdet, men jeg synes nok, det er en meget vigtig ting.

Det er også meget vigtigt med udbygningen af de arbejdsmedicinske klinikker.

[Erling Dinesen.]

Også her vil jeg gerne spørge, hvor langt man er fremme med planerne om at oprette arbejdsmedicinske klinikker i tilknytning til amternes centralsygehuse. Der er jo mange steder vist lokal interesse herfor. Det gælder f. eks. i Århus, og det gælder i Odense, hvor de spørgsmål har været drøftet meget indgående.

Der kunne være grund til at gå ind på mange flere spørgsmål, men det mener jeg bør vente til udvalgsarbejdet. Et yderligere forhold vil jeg lige understrege, og det er nødvendigheden af en meget stærk faglig indsats i arbejdsmiljøvirksomheden. Jeg mener, at de faglige organisationer må prioritere dette arbejde meget højt, såfremt målsætningen med arbejdsmiljøreformen skal sikres opfyldt, og der vil også være behov for øgede midler, ikke mindst til uddannelse om arbejdsmiljøspørgsmål.

I det hele gælder det vel, at den tid uigenkaldeligt må være forbi, hvor hensynet til økonomien går forud for hensynet til menneskers sundhed, trivsel og velfærd; derfor må vi snarest have denne reform gennemført.

Ipsen (FP):

Ved at bruge ordet miljø i dette lovforslag er man jo dækket godt ind. Det er det nye ord, enten det så drejer sig om sikkerhed, tryghed, tekniske eller sociale forhold. Denne lov skal være en fælleslov til afløsning af de nugældende tre forskellige arbejderbeskyttelseslove, og det kan vi kun hilse med glæde, at vi kan få en lovforenkling og eventuelt få omskrevet disse love i et mere klart og forståeligt sprog, således at de er lettere at arbejde efter.

Det er ønsket, at denne rammelov skal fyldes ud i takt med den hastige udvikling i erhvervslivet og samfundet i øvrigt, men i bemærkningerne til lovforslaget står, at en rammelov vanskeliggør en konkret beregning af de direkte konsekvenser af lovforslaget. Vi vil i udvalget helt klart ønske oplyst de økonomiske konsekvenser og de personale- og administrationsmæssige konsekvenser både for det offentlige og for erhvervslivet ved udfyldning af denne rammelov.

Vi er helt overbevist om, at en arbejderbeskyttelseslov skal vi have, og vi vil

derfor i udvalget arbejde positivt for dette lovforslags gennemførelse.

Brøndsted (V):

Det er et betydeligt lovforslag, folketinget hermed går i gang med at behandle. Det er ikke alene en samordning af de tre gældende arbejderbeskyttelseslove, den om almindelig arbejderbeskyttelse, arbejderbeskyttelse inden for handels- og kontorvirksomhed og arbejderbeskyttelse inden for landbrug, skovbrug og gartneri. Forslaget indebærer også en væsentlig udvidelse af gældende love. Det rummer nytænkning. Det rummer erkendelser. Bemærkes må da også, at det er klart, det er et klart formulering og let forståeligt lovforslag.

Det er i sig selv bemærkelsesværdigt, at et lovforslag af denne karakter har en formålsparagraf, der måske bedre karakteriseres som en målsætningsparagraf. Nøgleord i relation til arbejdsmiljøet er sikkerhed — det vil sige målet er at sikre fremfor at bekæmpe — og sundhed i udvidet forstand, da også de langsigtede påvirkninger tages med i sundhedsbegrebet. Ind i målsætningen går også ønsket om det stadig ajourførte sundheds- og sikkerhedskrav i overensstemmelse med den til enhver tid gældende tekniske og sociale udvikling i samfundet og den viden, samfundet besidder.

§ 1, nr. 2, udtrykker, at lovforslaget sigter mod, at det er virksomhederne selv, der skal sørge for sikkerheds- og sundhedsspørgsmålene. Målsætningen sigter langt, rummer idealer og har vældige ambitioner. Målsætningen præger hele lovens udformning og opbygning.

Det er en rammelov. Forslaget tager den givne situation på vore arbejdspladser som et realistisk udgangspunkt. Vi har arbejdspladserne, som vi kender dem på fabrikker, i lagre, i supermarkeder, i administrationen, inden for landbrug og gartneri. Vi må vurdere dem ud fra et sundheds- og sikkerhedssynspunkt og udbygge dem i takt med behov og derudfra prioritere og igangsætte denne lovs indhold. Forslaget påbyder ikke en række teoretiske foranstaltninger, der ugenomtænkt kræves realiseret. Lovens rammer udfyldes af ministeren på baggrund af den viden og erfaring, der kan hentes i den orga-

[Brøndsted.]

nisatoriske opbygning fra de enkelte arbejdspladser, gennem brancherne samlet under ét i arbejdsmiljørådet. Sikkerhedsgrupper, sikkerhedsudvalg, der er etableret som samarbejde mellem ansatte og arbejdsledere på de enkelte arbejdspladser med 10 ansatte eller derover, er et væsentligt fundament; sikkerhed forudsætter nemlig altid samarbejde, samarbejde er en forudsætning for sikkerhed.

En væsentlig nydannelse i organisationsopbygningen er branchesikkerhedsrådene. Deres placering er central. Med deres ekspertise får de mulighed for at stille forslag, vurdere nye regler og tage initiativer. Indtil i branchen er opgaven at oplyse og vejlede. Brancherådernes betydning vil blive afgørende for igangsættelse og for styring af sikkerheds- og sundhedsarbejdet.

Den organisatoriske side vil i sin etableringsperiode som helhed stille krav om uddannelse af de personer, der inddrages i arbejdet, og vil med variabel vægt i de enkelte led få til opgave at oplyse, orientere og vejlede. Derfor er det også altafgørende, at lovens rammer udfyldes i et så tilpas tempo, at de enkelte led virkelig fungerer på de forskellige niveauer.

Et forskningsarbejde vil der også blive behov for. Der er tale om mange stoffer og materialer, det er nye ting, og vi er ikke kendte med dem, og der er også hele arbejdsproces- og arbejdsmedicinske områder, som skal forskes. Men her tror jeg det er meget væsentligt at fastslå, at denne lov ikke kræver, at der herhjemme skal sættes et stort forskningsarbejde i gang. Hvis vi med denne lov i hånden og med oprettelse af arbejdsmedicinsk institut søger at starte en selvstændig, omfattende forskningsaktivitet, slår vi brød op, som vi ikke kan magte. Vi må hente vore oplysninger fra udlandet og i samarbejde med dem finde frem til, hvad vi har behov for at vide.

Landbrug og gartneri er vel nok det område, der rammes eller ændres stærkest i denne nye lov. Jeg tror, det er rigtigt at sige, at moderne landbrug må generelt respektere, at det må arbejde på lige vilkår med andre erhverv.

Arbejdstilsynet får en væsentlig rolle i denne lovs gennemførelse, og jeg vil håbe, at det ikke bliver sådan, at kontrolsiden

bliver den dominerende. Kontrollen skulle gerne ligge i den rigtige organisatoriske opbygning, sådan at man kan bruge sin tid og ressourcer til noget ikke så godt som kontrol, men til at sikre, at arbejdet gennemføres.

Jeg er også bange for § 40 og § 44, hvis det bliver kontrol, der sinker udbygning af vore fabrikker og vore virksomheder. Det må ikke være sådan, at projektering og arbejdsprocesser studeres så længe, så det forsinker arbejdet med udbygning af virksomhederne.

Vi venter med længsel på den lovede rapport om den økonomiske side. Der er penge at spare i denne lov, men det vil også koste penge. 3 instanser er interesserede, det er de ansatte, det er arbejdspladsen, og det er samfundet. De må deles om økonomien. Det må også lægges på produktionsudgifterne. Men det offentlige vil få nogle udgifter, og vi må sikre, at de bliver styret — derfor også den langsomme igangsættelsesproces.

Der er et stort arbejde for udvalget. Mange paragraffer og stykker må i detaljer vurderes, undersøges og diskuteres. Venstre vil være positiv og aktiv i dette udvalgsarbejde.

Ingomar Petersen (RV):

Vedrørende det af arbejdsministeren fremsatte forslag til lov om arbejdsmiljø kan jeg på det radikale venstres vegne udtale, at der naturligvis hos vores parti er en positiv indstilling over for selve tanken om at få en bedre arbejdsmiljølovgivning, og det vil være en umiddelbar fordel at få en helhedslov for alle erhvervsområder, det erkender vi.

At der er behov for en egentlig forbyggende indsats, for bekæmpelse af erhvervs sygdomme, kan vi vist også alle være enige om. Men selv om loven er tænkt at træde i kraft den 1. januar 1977, og der med dette meget store, komplicerede lovkompleks vil være brug for et indgående udvalgsarbejde, så kan man stille sig det spørgsmål, om ministerens fremsættelsestidspunkt er særlig heldigt valgt. Vi har i dag en yderst kompliceret økonomisk og beskæftigelsesmæssig situation. Vi står her over for et lovforslag af vidtrækkende økonomiske konsekvenser både for erhvervslivet og ikke mindst for det offentlige. Under behandlingen i marts

[Ingomar Petersen.]

måned af socialdemokratiets forslag til folketingsbeslutning om gennemførelse af en arbejdsmiljøreform udtalte arbejdsministeren, at arbejdsrådet havde undladt at redegøre for forslaget økonomiske og administrative konsekvenser, og at et foreløbigt skøn tydede på, at der ville blive tale om endog meget betydelige konsekvenser.

Arbejdsministeren udtalte ligeledes —Folketingstidende 1973-74, sp. 4326:

„Men lovforslag skal nu engang ledsages af fyldestgørende oplysninger om de økonomiske og administrative konsekvenser, og dette må naturligvis også være tilfældet her.“

Dette var i marts måned. Hvad sker? Lovforslaget bliver fremsat af ministeren i juni uden nogen som helst redegørelse for de vidtrækkende økonomiske og administrative konsekvenser.

I sin åbningstale i september udtaler statsministeren, at der ikke vil blive fremsat forslag om ny udgiftkrævende lovgivning, men den 24. oktober genfremsætter arbejdsministeren dette lovforslag, og der er stadig intet om de økonomiske konsekvenser.

Lovens målsætninger vil medføre som nævnt i bemærkningerne undervisning af skoleelever, lærlinge m.fl., uddannelse af planlæggere, ingeniører, arkitekter, læger og jurister, efteruddannelse af læger, sundhedsplejere og fysioterapeuter, ingeniører og andre, som skal være rådgivende, uddannelse af sikkerhedsrepræsentanter og arbejdsledere samt arbejdsgivere. I modsætning til, hvad venstres ordfører her sagde, er der også tale om udgifter til forskning, det står i bemærkningerne side 19: forskning vedrørende arbejdsmedicin, arbejdshygiejne, sikkerhedstekniske og mange andre spørgsmål af betydning for arbejdsmiljøet, desuden skal der etableres en dækkende statistik over arbejdsulykker og arbejdssygdomme, og der skal ansættes et meget betydeligt antal i arbejdstilsynet. Disse ting er nævnt for at illustrere bare en lille følgevirkning, som enhver vil kunne se ikke vil være uden vidtrækkende økonomiske konsekvenser.

Jeg har bemærket, at den eneste ændring af betydning, som er sket i lovforslaget ved dets genfremsættelse, er en ændring af § 37, hvor tallet 5 er ændret til 10. Det drejer sig om bygherreansvaret, og ændringen er foretaget på radikalt initiativ under behandlin-

gen af ændringen af loven om almindelig arbejderbeskyttelse i sidste samling.

Ligesom det radikale venstre ved udvalgsbehandlingen af det tidligere lovforslag gik i dybden for at afklare de administrative og økonomiske konsekvenser, kan jeg love, at det samme vil ske med dette lovforslag. Det radikale venstre vil ikke her ved første behandling give ministeren en blankocheck til gennemførelse af dette lovforslag.

Palle Simonsen (KF):

Den sammensmeltning af de 3 nuværende arbejderbeskyttelseslove, som dette forslag indeholder, er vi naturligvis tilhængere af — det har vi efterhånden diskuteret mange gange i dette folketing, og nu har vi forslaget.

Vi er også i grundprincippet enige i, at en rammelov vil være mere hensigtsmæssig at arbejde ud fra.

Vi kan også tilslutte os den ideelle målsætning i en sådan lovgivning: en forbedring af arbejdsmiljøet, måske nærmere konkretiseret i det forebyggende arbejde over for arbejdsulykker, spørgsmål om bedre sundhed på arbejdspladsen osv.; det er ting, som vi ønsker at arbejde meget positivt for at fremme.

Når jeg har gjort disse generelle bemærkninger, så vil jeg gerne føje til, at der er nogle men er i holdningen til dette lovforslag. Der kan være mange små men'er, men der er et par store, som jeg godt vil bruge denne ordførertale til at kommentere.

Det er i første række frygten for det bureaukrati, som kan blive konsekvensen af det lovforslag, som vi har til behandling her, et lovforslag, som ser smukt og ideelt ud, men som formentlig i sig indeholder kimen til et bureaukrati. Tager vi f.eks. forslaget om forhåndsgodkendelse, så må vi sige: hvad kan en arbejdsminister ikke bruge disse paragraffer til? Hvad kan der ikke blive tale om at man fra centralt hold skal godkende med hensyn til arbejdspladsers indretning og med hensyn til mange andre ting? Det kan danne grundlag for en udvidelse af arbejdstilsynet, som vi i hvert fald ikke på nogen måde finder rimelig.

Dermed bevæger vi os over i det andet hovedspørgsmål, nemlig selve spørgsmålet om arbejdstilsynets placering i denne lovgivning. Jeg må sige, jeg har det ligesom den radikale ordfører, at jeg i og for sig

[Palle Simonsen.]

også er skuffet over, at lovforslaget ligger her, uden at vi har fået de økonomiske konsekvensberegninger, som ministeren klart sagde, da vi diskuterede det sidste folketingsår, ville komme sammen med lovforslaget.

Vi ved det ikke; vi har bare en klar fornemmelse af — ministeren siger det både i bemærkningerne og i sin fremsættelsestale — at der vil komme ansøgninger om øget personale til arbejdstilsynet.

Vi har den principielle holdning omkring hele arbejdsmiljølovgivningen, at spørgsmålene i første række skal løses ude på virksomhederne gennem det sikkerhedsudvalgsarbejde, som forhåbentlig bliver mere og mere udviklet på de enkelte arbejdspladser. Arbejdstilsynet skal i forhold hertil have en konsulentfunktion; den er vigtig, men arbejdstilsynet skal efter vores opfattelse ikke være et stadig voksende politikorps, som skal fare rundt og føre kontrol med det ene og det andet. Selve ansvaret for gennemførelsen af disse ting må efter vor opfattelse ligge i de enkelte virksomheder omkring sikkerhedsudvalgets arbejde.

Derfor er vi meget betænkelige ved, at vi på nuværende tidspunkt ikke kender noget til hele denne side af sagen.

Yderligere skal det føjes til, at ét er udgifterne for staten, som vi selvfølgelig må have klarhed på, ét andet er spørgsmålet om udgifterne for virksomhederne. Jeg ved godt, at det er ikke særlig populært i arbejdsmiljødebatter at trække denne side af sagen ind i billedet, men den situation, vi befinder os i for øjeblikket med ca. 100.000 arbejdsløse, er måske alligevel en advarsel til os om, at dette hensyn kan vi ikke uanset vores ideelle opfattelse af udviklingen af arbejdsmiljøet undlade at tage hensyn til i denne situation.

Så kan man sige: nå ja, men arbejdsmiljøloven kan gennemføres stille og roligt. Ja vel, men hvor stille og roligt? Og hvilken arbejdsminister vil i fremtiden komme til at administrere denne lovgivning, og hvordan? Der ligger jo nogle meget omfattende bemyndigelser til arbejdsministeren med hensyn til, i hvor hurtigt tempo en sådan lov skal føres ud i livet. Jeg tror nok, det alligevel er værd i en situation som den, vi befinder os i, at gøre gældende, at selv om arbejdsmiljøproblematikken er meget væ-

sentlig, så er det første fornødne trods alt, at der overhovedet er virksomheder, som kan skabe arbejdspladser, så alle mennesker kan være i arbejde. Det er udgangspunktet for hele denne diskussion.

Vores konklusion omkring dette er, at selvfølgelig er holdningen til dette lovforslag positiv, derom skal der ikke være nogen diskussion, men jeg vil sige, som hr. Ingomar Petersen sagde det: vi udsteder ikke på nuværende tidspunkt nogen blankoveksel med hensyn til vor stilling. Vi vil gå ind i et sagligt og grundigt udvalgsarbejde med en positiv holdning til at gøre noget for at forbedre udviklingen af arbejdsmiljøet på vore virksomheder. Men en primær ting, som for os skal opklares, inden vi kan nå til nogen afslutning, det er under alle omstændigheder de økonomiske konsekvenser for staten.

(Kort bemærkning).

Erling Dinesen (S):

Jeg synes lige, jeg vil tage i flugten de ting, som føres frem omkring de vidtrækende økonomiske konsekvenser af dette forslag. Må jeg ikke gøre opmærksom på, at det er oplyst, at det er milliardbeløb, det drejer sig om for samfundet ved ulykker, sygdom og invaliditet. Alene til den direkte lovpligtige ulykkesforsikring ligger udgifter for samfundet på 500 mill. kr., og arbejdsmiljøgruppen har påvist, det fremgår af ministerens tale, at man når op på milliardbeløb, når udgifter til sygehuse, anden sygebehandling og invalidepensioner regnes med. Det burde man tænke på i denne debat.

Formanden:

Hr. Palle Simonsen har ordet for en kort bemærkning, og så fortsætter vi med talerækken.

(Kort bemærkning).

Palle Simonsen (KF):

Jeg kan sige til hr. Erling Dinesen: det tænker vi selvfølgelig også meget på, og det tal, som hr. Erling Dinesen nævner, er selvfølgelig udgangspunktet for en meget positiv holdning til dette lovkompleks som helhed. Men mig bekendt er det aldrig lykkedes at forhindre arbejdsulykker osv. ved opbygning af et bureaukrati. Det er ikke lovforslagets intentioner, vi er betænkelige

[Palle Simonsen.]

ved, det er alene det bureaukrati, som kan blive konsekvensen af lovgivningen, vi er betænkelige ved.

Poul Boeg (CD):

Det er ikke blot en kodifikation, men samtidig en fremskridtsvenlig reform, vi her står over for med dette forslag til lov om arbejdsmiljø. Centrum-demokraterne ser med velvilje på denne reform. Vi kan tilslutte os principperne og sigtet, intentionen, i dette lovforslag. Det gør vi på baggrund af tidens ret så hastige udvikling, for så vidt angår ny teknik, nye stoffer og meget andet; der følger jo dermed væsentligt øgede arbejds- og sygdomsrisici.

Uden på nogen måde at forklejne f. eks. reglerne i kapitel 3 om branchesikkerhedsråd og andre nydannelser, som tidligere ordførere har været inde på, lægger vi ganske særlig vægt på lovforslagets kapitel 2 om sikkerheds- og sundhedsarbejde. Det er nok ikke mindst her, man skal sætte ind, og jeg kan sammenfatte centrum-demokraternes principielle holdning til forslaget ved at gøre den forhenværende arbejdsministers, hr. Erling Dinesens, ord til mine, når han sagde, at det, der specielt nu er afgørende, er sundhed, trivsel og velfærd, og at dette må have prioritet fremfor rene økonomiske målsætninger.

Men uanset denne principielle tilslutning, så har vi dog også samtidig visse forbehold, bl. a. over for en række tekniske enkeltheder i forslaget. Jeg kan eksempelvis nævne reglerne i § 6 og § 7 om sikkerhedsrepræsentanter og sikkerhedsudvalg. Vi har også visse betænkeligheder, for så vidt angår de økonomiske konsekvenser. Jeg skal ikke gøre mig til part i den debat, der var om det spørgsmål mellem de herrer Erling Dinesen og Palle Simonsen, men kan dog for at tilkendegive et standpunkt sige, at vi, som det vel også sømmer sig et centrumparti, ligger imellem disse standpunkter. Vi har et vist blik for de betænkeligheder, som man har nævnt fra konservativ side. Vi har også sympati for det, som blev nævnt af den socialdemokratiske ordfører. Men jeg skal ikke gå ind i enkeltheder om disse ting, heller ikke om de bureaukratiske konsekvenser, som den konservative ordfører nævnte — det lyttede vi til med megen interesse, idet vi

er enige i, at det er et vigtigt aspekt, som vi må være opmærksomme på.

Alle disse ting har jeg blot lige peget på, også for at det skal være helt klart, at min principielle holdning ikke er aldeles uforbeholden; men det er nok den slags ting, som særligt egner sig til, at vi kan se nærmere på det under udvalgsarbejdet.

Aage Frandsen (SF):

Hr. Erling Dinesen sagde, og det blev gentaget af hr. Poul Boeg, at nu gjaldt det om at prioritere sundhed, sikkerhed og velfærd og den slags ting højere end rene økonomiske hensyn. Bare det var så vel! Bare man kunne være sikker på det! Det er nok desværre ikke altid sådan i vores samfund, hvor der er visse økonomiske interesser, der nu engang er bærende, nemlig at virksomhederne kan give et overskud til dem, der ejer virksomhederne. På den ene side er der visse økonomiske interesser, som vedkommende, der ejer virksomheden, har, og på den anden side er der arbejdernes interesse i sundhed, sikkerhed og velfærd. Det er ikke givet — ja, det er næsten det modsatte — at der er en fælles interesse i alle tilfælde. Derfor synes jeg, man er nødt til at slå fast, når man står her over for et lovforslag, som giver en masse muligheder, som taler pænt om en masse ting, at man skal ikke lade sig forblinde heraf og tro, at det medfører, at vi får afskaffet en række af de arbejdsulykker, som vi kender i øjeblikket. De vil formentlig fortsat ske, når vort samfund nu engang drives på den måde, at produktionen skal give økonomisk gevinst i de enkelte virksomheder til dem, der ejer virksomhederne.

Vi har i SF flere gange her i folketinget i de sidste 3 år, i alt 3 gange, fremsat forslag til folketingsbeslutninger om ændringer i arbejderbeskyttelseslovgivningen. Det, vi i denne forbindelse først og fremmest tog fat på, var spørgsmålet om en sikkerhed for, at de stoffer, der kommer ind i virksomhederne, ikke er farlige, og at bevisbyrden skulle lægges på virksomhedsindehaveren i stedet for på arbejderne, efter at stofferne er kommet ind i virksomheden. Vi havde også en række andre ting med, spørgsmålet om skiftehold, spørgsmålet om lønsystemer, der anvendes i virksomhederne, og en række andre ting, som i øjeblikket er ganske util-

[Aage Frandsen.]

fredsstillende i enkelte virksomheder. Det, der ligger her, giver os visse muligheder. Der er jo her tale om en rammelov, som i høj grad afhænger af, hvordan den pågældende minister ønsker at tolke den. Derfor kan loven blive enten god eller dårlig.

Jeg må desværre sige, at med de erfaringer, vi har med den nuværende arbejdsminister vedrørende arbejdssikkerhed og sundhed, så er min tiltro til denne lovs mulighed for at blive en rigtig lov, en god lov, ikke særlig stor.

Der står f. eks. i bemærkningerne til § 70 om et arbejdsmedicinsk institut, at det er en nydannelse, og der står videre:

„Det ønskes oprettet som det faglige samlingspunkt for alle de arbejdsmedicinske foranstaltninger: bedriftssundhedstjenester i virksomheder, heltidsansatte arbejdslæger i tilsynskredsene, arbejdsmedicinske klinikker i tilknytning til amternes centralsygehuse osv.“

Der nævnes en masse ting, som kunne give én tro på, at der nu var noget undervejs, og så må man jo spørge sig selv: hvordan ligger det så i øjeblikket? Den nuværende lov giver også visse muligheder; har man da udnyttet de rammer, der er i den nuværende lov? Vi må desværre sige, at det er ikke tilfældet.

Når der tales i forslaget om heltidsansatte arbejdslæger i arbejdstilsynet, så skal man lige huske på, at i øjeblikket har vi ifølge et svar, vi fik i arbejdsmarkedsudvalget, kun én, og vi har 14 deltidsansatte, som kun arbejder på ca. en fjerdedel tid; det er deres løn i hvert fald udarbejdet efter.

Når der nævnes arbejdsmedicinske klinikker, ja, så må vi igen huske på, at vi i øjeblikket kun har én arbejdsmedicinsk klinik; der er én under opførelse i Århus, men denne klinik har ministeren i hvert fald hidtil afslået at give økonomisk støtte til. Jeg vil godt i denne forbindelse spørge: er det endeligt afklaret, at staten ikke ønsker at yde støtte til arbejdsmedicinsk klinik i Århus?

Med hensyn til bedriftslæger i virksomheder ved vi udmærket godt, at der mangler en masse i øjeblikket. Der nævnes altså her en masse gode ting, om hvilke vi desværre må sige: hvad bliver det til med det?

Vi har desværre ikke de gode erfaringer i øjeblikket.

Et par ordførere, bl. a. hr. Ingomar Petersen og hr. Palle Simonsen, har været inde på de økonomiske omkostninger i forbindelse med dette lovforslag, og dertil sagde hr. Erling Dinesen meget rigtigt: hvad koster andre ting i øjeblikket? Jeg kan ikke lade være med at gengive nogle tal, som vi bl. a. også har fået i arbejdsmarkedsudvalget på min foranledning, efter at professor Jørgen Henrik Petersen fra Odense var kommet med nogle oplysninger i en miljødudsendelse i fjernsynet, hvor han havde regnet ud, at arbejdsulykker og arbejdssygdomme koster samfundet over 1 mia. kr. om året; dertil kommer udgifter til invalidepension. Produktionstab er rundt regnet knap 1 mia. kr. Ministeren har ikke kunnet bekræfte hundrede procent disse tal, men har sagt, at omkostningerne for samfundet i hvert fald er flere milliarder. Og så taler man nu om, hvad de omkostninger, som samfundet vil have ved at sætte de forebyggende ting i gang, beløber sig til. Ja, i øjeblikket giver vi ifølge næste års finanslov 45 mill. kr. til forebyggende sikkerhedsarbejde. På den anden side betaler samfundet måske 2, måske 3 mia. kr. bagefter som følge af de ulykker, der forvoldes. Så er det lidt vanskeligt at forstå, at man herfra i den grad taler om de økonomiske omkostninger. Samfundet betaler det meget dyrt i form af sygdom, i form af invalidepension.

Jeg vil sammenfatte det sådan, at vores stilling til forslaget er positiv, og at vi formentlig også vil stemme for forslaget, men vi ønsker ikke at give udtryk for en overvældende optimisme, netop fordi vi har set, hvordan man hidtil har administreret denne lovgivning.

Formanden:

Taletiden ved lovforslags første behandling er indtil 5 minutter.

Bracher (KrF):

Arbejdsministeren fremsætter her et betydeligt lovforslag, som der utvivlsomt er brug for, og som er en udbygning af eksisterende love. Lovforslaget fremtræder som en helhedslov for alle erhvervsområder og er en rammelov, som efter ministerens skriftlige fremsættelse let lader sig tilpasse den

[Bracher.]

hastige udvikling i erhvervslivet og i samfundet i øvrigt. Rammerne kan måske synes at være vel vide. Det hedder gang på gang: arbejdsministeren fastsætter nærmere regler. Det giver i al fald stor fleksibilitet; man mangler måske noget i fasthed.

Der kan være en vis frygt for, at der skal opbygges et betydeligt administrativt apparat. Oprettelse af mange råd fører ofte til udvidelse af administrativt personale. Det er vort håb, at administrationen af denne lov kan holdes inden for rimelige grænser.

Af lovforslagets bemærkninger fremgår det, at de mange skader og ulykker på arbejdspladser er meget bekostelige. Der nævnes et beløb på 1 mia. kr., og nu hører vi, hr. Aage Frandsen fremsætter den udtalelse, at beløbet er betydelig højere. Det vil forhåbentlig kunne nedbringes betydeligt, når sikkerhedsgrupperne kommer rigtig i funktion. Det er jo en kendsgerning, at mange ulykker sker, fordi medarbejderne på virksomhederne tilsidesætter de sikkerhedsregler, der findes. Kan loven føre med sig, at den enkelte på virksomhederne bliver sig sit ansvar over for sig selv og over for andre mere bevidst, så er meget nået. Der skal nok lidt af en mentalitetsændring til. Princippet: det går nok, duer jo ikke. Her er et forhold, som sikkerhedsrepræsentanterne må have for øje.

Vi ser hen til, at det forebyggende, der ligger i loven, vil medføre besparelser både i menneskeliv og i penge. Og så håber vi, at vi kan få oplysninger om, hvor meget denne lov vil koste. Men vi er da fuldstændig indforstået med, hvad hr. Erling Dinesen også sagde her, at de store beløb, der gives ud i dag, kan jo nemt dække en hel del af det, loven vil komme til at koste, hvis man kan spare dem.

At sundhedsområdet er med i lovforslaget, er for os en særdeles god ting, og vi forventer en udbygning af dette område. Sikkerhed og sundhed på alle vore arbejdspladser går vi naturligvis helt ind for i kristeligt folkeparti, og vi lover i udvalget en saglig behandling af forslaget.

Fuglsang (DKP):

Vi ser med relativ velvilje på denne sammenfatning af de hidtidige love om arbejderbeskyttelse. Vi ser den samtidig som en

nødvendig, men også noget forsinket udvidelse til helt nye områder, idet nye produktionsmetoder, nye stoffer og nye materialer er kommet med. At det er nødvendigt, viser det voksende antal af invaliditetssager og førtidspensioneringer. Det er jo ikke, som meget reaktionære elementer søger at bilde folk ind, bekvemmelighedshensyn, der får folk til at bytte en arbejdsløn om med en pension. Vi godkender selvfølgelig de gode formål og hensigter, men for at leve op til dem, er vi også af den mening, at en hel del må ændres i løbet af udvalgsbehandlingen.

Det er som sagt en rammelov, hvor det på næsten alle afgørende områder hedder, at arbejdsministeren „kan“. Det vil i praksis sige, at lovens virke kommer til at afhænge af ministerielle cirkulærer og bekendtgørelser; af dem kommer det i sidste instans til at afhænge, i hvilket omfang de gode principper bliver ført ud i livet.

Netop vor tids udvikling, den tekniske udvikling, nye produktionsmetoder og materialer øger behovet for forskning. Derfor er det vores mening, at der direkte bør oprettes et arbejdsforskningsinstitut. Dette være sagt, uden at vi vil hindre arbejdsmedicinsk forskning på de bestående universiteter.

Angående det meget vigtige spørgsmål om pligt og ansvar med hensyn til lovens overholdelse og gennemførelse så mener vi, at det som grundprincip må fastslås, at eftersom det er arbejdsgiverne, der rent faktisk har eneretten til at lede og fordele arbejde og produktion, så må dette ansvar ligge hos dem og ikke kunne overføres til drifts- og arbejdsledere. Det ligger, som bl. a. SIDS debatoplæg fra 1971 har sagt det, i kapitalismens væsen, at menneskelige hensyn i de fleste tilfælde tilsidesættes for en højere produktivitet og jagten på større udbytte. Det gør, at det er nødvendigt, at man giver sikkerhedsrepræsentanterne mulighed for virkelig kontrol og giver dem sikkerhed i deres arbejde bl. a. imod afskedigelse. Det bør for dem være sådan, ligesom det er for tillidsmænd, at kun arbejderne selv kan ansætte og afskedige dem.

Med hensyn til nyskabelser som brancherådene afhænger deres betydning af deres sammensætning, hvad arbejdsministeren kan betragte som repræsentativt, og også af, om

[Fuglsang.]

deres virksomhed ikke kommer til at medføre et virvar af skiftende normer.

Med hensyn til sundhedstjeneste mener vi, det virkelig bør sikres, at der ansættes bedriftslæger, som lønnes af virksomhederne, men som ansættes af arbejderne, og for mindre virksomheder bør der efter vores mening laves arbejdshygiejniske klinikker.

Til slut vil jeg sige, at det bør gøres til en pligt, at forskrifter, der kommer fra arbejdstilsynet, virkelig kommer sikkerhedsrepræsentanterne i hænde og ikke blot er noget, som de har ret til at få. Det bør også være sådan, at alle arbejdsulykker og formodede tilfælde af erhvervssygdomme bliver anmeldt, både af statistiske grunde, men også for at øge mulighederne for at finde frem til årsagerne og bekæmpe dem.

Endelig vil jeg sige, ligesom andre talere har gjort: når vi ved, hvor bekostelige disse ulykker og erhvervssygdomme er, så er det i virkeligheden ikke en udgift, så er det en samfundsmæssig besparelse, at de virkelig effektivt bekæmpes.

Mølgaard (DR):

Der er mange positive ting at sige om det forslag til lov om arbejdsmiljø, vi her har fået forelagt. Det er vel ikke så meget overskriften som sådan, der er det epokegørende, det er vel mere indholdet, men overskriften er dog ny, idet der er tale om en lov om arbejdsmiljø. Det rummer vel nok en erkendelse, der breder sig mere og mere, af, at arbejderbeskyttelse og arbejdsmiljøproblematik er noget videre gående end det, man tidligere forstod ved simpel ulykkesforebyggelse.

Der er det positive at fremhæve, at vi herved samler tre arbejderbeskyttelseslove i én arbejdsmiljølov. Det gør retstilstanden på området mere overskuelig. Det skaber mere lige forhold for alle erhverv. Landbrugets særstilling er forbi i selve lovtæksten — den særstilling, man har haft siden 1953. Det gør det til gengæld naturligt, at man må operere med en rammelov, når man samler

love på så forskellige områder, gældende for så forskellige brancher, som der her er tale om, i en enkelt lov. Der må nu engang udstedes forskellige administrative bestemmelser for sikkerhedens og sundhedens opretholdelse på kjolesystemet, hvor man højst kan risikere at prikke fingeren til blods, og så på værftet og montagepladsen, hvor man, hvis man ikke passer på, får en masse brænde og andet ned, så man ikke overlever.

Vi er for så vidt betænkelige ved selve rammelovens vidtgående bemyndigelses-system, ligesom vi overhovedet er betænkelige rent principielt ved bemyndigelseslove, men vi erkender, at det her kan være praktisk med denne lovmodel.

Vi er også betænkelige ved de økonomiske og administrative konsekvenser, som ikke er direkte overskuelige, som også fremført fra arbejdsministerens side i forbindelse med fremsættelsen. Det gør det nødvendigt at bore videre i disse forhold under det forestående udvalgsarbejde, hvad jeg også er overbevist om at arbejdsministeren er aldeles klar over. Vi må bore videre i de risici, som måtte foreligge for både politisk brug og misbrug af bemyndigelserne, og vi må bore videre i omkostningssiden.

Jeg har selv på retsforbundets gruppes vegne tidligere støttet, at man ikke skulle forcere fremsættelsen af dette lovforslag mere, end at regeringen fastholdt princippet om, at økonomiske og administrative konsekvenser af ethvert lovforslag, der blev fremsat, måtte gøres op på forhånd inden fremsættelsen, men nu vel, jeg føler også, det kan være rimeligt, at vi nu har fået forelagt dette lovforslag, men efter min opfattelse må det stå helt klart, at konsekvenserne må være helt tilbundsgående belyst, inden lovforslaget kommer til endelig vedtagelse.

Der er talt en del om behovet for at udvide arbejdstilsynet. Der er til gengæld også lovet rationaliseringsbestrebelse inden for direktoratet for arbejdstilsynets område. Alle, der har været i blot nogenlunde snæver kontakt med arbejdstilsynet, vil vistnok også have indtrykket af, at der

[Mølgaard.]

må være noget at hente på rationaliserings-siden, og at man ad den vej må prøve at skaffe sig mest mulig økonomisk dækning for de ekstraomkostninger, som loven uværgelig medfører.

Den historiske vej, som denne lovgivning er gået, med det tætte samarbejde med dem, der skal leve med loven, eller deres organisationer, kan jeg kun tage hatten helt ubetinget af for. Der har været en meget betydelig grad af medindflydelse fra arbejdere og arbejdsgiverorganisationen, i bedste overensstemmelse med protokollatet, der vist blev etableret i forbindelse med det sidste sæt af overenskomstforhandlinger, der var ved at kikke. Organisationer, arbejdsråd, eksperter og embedsmænd har gjort et godt stykke arbejde her, som vi er dem megen tak skyldig for. Desværre har de ikke talt helt klart med hensyn til, hvordan vi egentlig finansierer det, om end der er antydning af noget, at de, der forurener, eller de, der beskædiger, egentlig skulle betale regningen på de skader, man påfører de implicerede, derunder også samfundet. Det er sådan set en rimelig parallel til den lovgivning, der gælder vedrørende det fysiske miljø, hvor princippet er det, at den, der forurener, selv skal betale, men spørgsmålet er, om vi kan etablere et system dér, der sikrer imod vilkårlighed, for er der noget, der er urimeligt, er der noget, der er trist på et skatteområde og et betalingsområde, så er det jo vilkårlighed.

Må jeg endelig sige, at decentraliseringsprincippet, princippet om at bakke branchesikkerhedsråd, bedriftssundhedstjeneste op, dette, at man taler i et bedre og klarere sprog, og at man moderniserer helligdags- og fridagsbestemmelserne, samt at lægerne inddrages, så vidt man overhovedet kan det for fagforeningsbestemmelser, bestemt er områder, der er rosværdige i denne lovgivning. Når det kommer til stykket, er det samarbejdet om disse problemer ude på arbejdspladserne, det imidlertid drejer sig om, mere end det er politik-, bål- og brandmetoden. Skabes der ikke forståelse, er der ikke etableret en forståelse decentralt, så nytter det såmænd ikke så meget med hverken politisk, arbejdstilsyn, bål eller brand.

Jeg tror, dette lovforslag er et skridt fremad i retning af forståelsen af, hvad der er

lovgivningsrammen, som man må operere med lokalt.

Arbejdsministeren (Johan Philipsen):

Må jeg først komme med nogle generelle betragtninger.

Vi har gennemlevet en rivende teknisk udvikling i de senere år, og vi lever stadig væk i en tilstand, hvor man må formode at den tekniske udvikling vil fortsætte. Det har den gjort i Danmark, og det har den gjort i en række andre lande, og det har ført med sig, at arbejdsulykker er blevet et meget stort og væsentligt problem. Derfor har man her i landet og i andre lande næsten hvert år rettet i de love af forskellig art, man har, for at nedbringe ulykkernes antal.

Jeg beklager herfra at måtte sige til ordførerne for SF og for det kommunistiske parti: er det virkelig nødvendigt at inddrage jeres religiøse, politiske standpunkter i en debat om en lovgivning, der er nøjagtig den samme, hvad enten man har et kapitalistisk system eller et kommunistisk system eller et andet system? Det er jo ikke rigtigt, som hr. Aage Frandsen fremførte, at ejerforholdet i fabrikkerne har noget som helst med ulykkernes antal at gøre. Hvis det var så let.

Jeg har selvfølgelig lagt mærke til, at hr. Aage Frandsen har en meget beskeden tillid til min person. Det kan jeg udmærket leve med; men jeg har egentlig en kommentar til: dette lovforslags igangsættelsestidspunkt er den 1. januar 1977, og det ligger i hvert fald i øjeblikket uden for min forestillingsverden, at jeg skulle være arbejdsminister til den tid.

Hr. Erling Dinesen brugte udtrykket „kontinuerligt at tilpasse sundheds- og sikkerhedsregler“, og hr. Brøndsted brugte udtrykket „i et tilpas tempo“. Det er et stykke arbejde, der efter min opfattelse har pågået i de senere år, og som skal pågå i de kommende år i det tempo, vi evner, således at forstå, at det ikke kan nytte at sætte os utopiske mål på én gang; vi må løse problemerne i den rækkefølge, de kommer, med en fast vilje til at løse disse problemer — den er vi nødt til at medbringe i en tid, hvor ulykkerne har nået det omfang, de har.

Det er selvfølgelig rigtigt, at der ikke er fyldestgørende beregninger over de økonomiske konsekvenser bilagt dette forslag. Jeg

[Arbejdsministeren.]

har et notat liggende, som jeg godt kan redegøre for, men så kommer jeg i konflikt med folketingets taletid. Jeg kan sige så meget, at vi i øjeblikket skønner, det på det statslige område antagelig vil være sådan, at vi i startårene fra nu af og fremad har brug for en snes millioner kr. eller deromkring fordelt over 4 år.

Der næst om den udtalte frygt for bureaukrati. Det er fuldkommen korrekt, når hr. Palle Simonsen hævder, af lovforslaget, som det er formet — og som det var nødt til at være formet — med en lang række bemyndigelser, automatisk indeholder faren for en frygtelig form for bureaukrati. Til det formål er det tanken at etablere to bremsere på bureaukratiet. For det første en årlig redegørelse til arbejdsmarkedsudvalget, ikke alene om, hvad der er sket, men også om, hvad vi påtænker at lave, og konsekvenserne for de følgende år. Endvidere vil de opmærksomme læsere have lagt mærke til, at det samme har jeg selvfølgelig måttet love finansministeriet og finansudvalget, således at hverken arbejdsmarkedsudvalget eller finansudvalget kommer i den situation, at de vedtager ting, som senere har videre konsekvenser, end man havde regnet med. Det er i øvrigt den bremse, jeg har tænkt mig der skulle være på et lovforslag, som indeholder mange flere bemyndigelser, end jeg synes om.

Den anden bremse består i, at det er brancherådene, der skal styre arbejdet fremover, og det er dem, der med deres repræsentation fra begge sider på arbejdsmarkedet skal være vejledende med hensyn til, hvad vi skal tage os af, hvilke opgaver vi skal løse, i hvilket tempo, og hvad der i øjeblikket er det mest presserende.

Der er faldet nogle udtalelser om de arbejdsmedicinske områder. Det er rigtigt, at jeg indtil videre har måttet sige: ideen med at videreføre arbejdet — og dermed bevilge flere penge — i Århus mener jeg ikke er den rigtige. Dette arbejde skulle gerne i de kommende år styres af den mand, jeg har haft fornøjelsen af at udnævne til chef for arbejdstilsynet. Vi deler i øvrigt næsten synspunkter på det område. Jeg må måske sige det lidt skarper, som hr. Brøndsted var inde på: vi skal hente ude fra den store verden al den oplysning, vi kan. Vi er 5 millioner

mennesker, det er ugørligt for os at skaffe os selv al den viden. Tilbage bliver der bestemte opgaver, såkaldte målrettede opgaver, som vi skal have løst, tilpasset danske forhold, på dansk jord. Man gætter ikke meget forkert, hvis man tror, at jeg på et senere tidspunkt i vinter kommer tilbage med et forslag om, at forskningen i dette land, den skal arbejdsministeriet som sådant ikke blande sig i, men den arbejdsmedicinske, direkte målrettede forskning, den skal være knyttet til arbejdstilsynet, og hvis det står til mig, så skal den ansvarlige for, at man forvalter samfundets penge på en fornuftig facon, være chefen for dette foretagende, med skyldig information til det arbejdsministerium, det hører under, og med skyldig information videre til arbejdsmarkedsudvalget og til finansudvalget.

Det er fuldkommen korrekt, at dette lovforslag indeholder for mange bemyndigelser. Men på hvilken anden måde kan vi lave et lovforslag, der kan løse det problem for os, som er meget pågående og meget nærliggende? Jeg har i hvert fald ikke været i stand til at producere bedre tanker end dem, der er kommet til udtryk i lovforslaget. Det er, som det meget korrekt er sagt af hr. Erling Dinesen, stort set min forgængers tanker — måske i administration og tilretning lidt skarper formuleret, det har debatten jo vist.

Til sidst: jeg siger tak for tilslutningen og lover herved på arbejdsministeriets vegne, at vi vil være flittige i retning af at besvare de mange spørgsmål, som vi ved kommer.

Ingomar Petersen (RV):

Jeg forstod på arbejdsministeren, at man nu var ved at være færdig med et ret udførligt materiale om de økonomiske konsekvenser, de statslige konsekvenser. Men det var, ligesom jeg fornemmede, at de udgifter, der kunne være tale om til forskning osv., som ikke skulle høre under arbejdsministeriet, nok ikke var med i disse tal. Det er jo det, der betyder noget her, det er jo ikke de direkte udgifter, men det er følgeudgifterne. Jeg tror også, det vil være rart virkelig at få noget nærmere at vide om erhvervslivets udgifter. En stor del af udgifterne har man jo tænkt lagt over på erhvervslivet, og det er givet, at de udgifter, som lægges over på erhvervslivet, lægges på priserne, og det

[Ingomar Petersen.]

er jo ikke noget, vi i øjeblikket ligefrem er særlig interesserede i.

Jeg vil sige til hr. Aage Frandsen, at det er rigtigt, at det formentlig koster mellem 1 mia kr. og 2 mia kr. i ulykker og arbejdsulykker, når man regner det hele med, sygehusophold, og hvad der ellers er, men man kan jo ikke argumentere med et sådant beløb over for de udgifter, der er som følge af loven. For vi erkender jo alle sammen, at alle de arbejdsulykker, der er i dag, kan vi desværre ikke undgå ved at vedtage denne lov. Vi kan måske være heldige at nedsætte antallet med en 10-15 pct., og det ville være dejligt, men så er det jo helt andre tal, vi skal sammenligne.

Jeg vil lige til slut sige, at nu er det jo ikke første gang, arbejds- og boligministeren offentligt meddeler, når man taler om lovforslag, at ministeren ikke har fantasi til at se, at han er minister om et år eller to år. Jeg vil da godt spørge, om ministeren allerede er ved at blive træt?

Aage Frandsen (SF):

Ministeren karakteriserede min holdning til dette spørgsmål som, så vidt jeg husker, religiøs og politisk. Selvfølgelig er det en politisk betragtning, men at det skulle være religiøst, kan jeg ikke se, når man nævner, at der i øjeblikket er — og vil være — konflikter mellem de mennesker, som ejer en virksomhed, og de mennesker, som er beskæftiget i den pågældende virksomhed, netop vedrørende sikkerhed og sundhed. Det har vi en række konkrete eksempler på, og man skal da ikke lade, som om modsætningen ikke eksisterer. Det kan man gerne kalde politisk, for det er det i høj grad, det er en politisk vurdering. Men at der skulle være tale om noget religiøst, kan jeg slet ikke se.

Det var ikke så meget ministerens evne som person i forbindelse med denne lov, men det er ministeren som repræsentant for den regering, vi har i øjeblikket, som jeg ikke har megen tiltro til. Man nævner i bemærkningerne til lovforslaget f. eks. arbejdsmedicinske klinikker og arbejdsmedicinske institutter, men den nuværende regering har for bare et halvt år siden afslået at give støtte til arbejdsmedicinsk klinik i Århus. Det drejer sig ikke om ret mange

penge. Der var her en mulighed for at vise, allerede inden man gennemfører loven, at man vil fremme den slags ting. Det kunne man have gjort ved et forholdsvis beskedent beløb. Det ville regeringen altså ikke. Man ønsker — det har i hvert fald hidtil været princippet — at spare på en række områder.

Det er da rigtigt, som hr. Ingomar Petersen nævnte, at der ikke er tale om, at hvis vi giver 10 mill. kr., så afskaffer vi alle de udgifter som følge af ulykker, som jeg nævnte var 1-2 mia kr., naturligvis ikke. Det var netop det, jeg startede med at sige, at sådanne illusioner skulle vi ikke nære. Men det er givet, at både ud fra en økonomisk betragtning, ud fra en samfundsmæssig betragtning og ud fra menneskelige betragtninger er det et af de steder, hvor det kan betale sig at give penge ud til forebyggende arbejde i stedet for at få udgifterne senere i form af mangefold udgifter både for den enkelte og for hele samfundet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om tobaksafgifter.

(Lovforslag nr. 76. Fremsat 14/11 74).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Egon Jensen (S):

Jeg troede faktisk i første omgang, at lovforslaget var en afgift på håndarbejde, og så tænkte jeg med fortvivlelse på hækleri og broderi og strikkeri og den slags ting. Men det var altså noget andet, for det er et forslag om straf for de mennesker, der tillader sig den luksus at rulle deres cigaretter selv, med hånden. Man skal endelig ikke opmuntre nogen til egen indsats, så kommer finansministeren straks med pegefingeren.